

Рашко-призренски митрополит

Цетиње, 17. децембра

Национална несрећа првога реда задесила је службене Пјемонтезе са биоградских Теразија.

Огласили су српскоме свијету, да је Србија претрпјела велики губитак.

Не у Босни и Херцеговини, чијом анексијом Србијина права „нијесу повријеђена“!

Не у Санџаку, не у пропасти српске акције у Маџедонији.

Не у свему томе и сличnome, већ у избору једнога Србина из српске Црне Горе за митрополита рашко-призренске епархије у Старој Србији!!

Да ли да вјерујемо овоме ужасnome гласу, који долази из службенога Биограда?

Да ли још да сумњамо у њега, или да се каменимо од чуда и бола при сазнању позитивних чињеница, које га, на жалост, потврђују?

Је ли ово какав грозничави сан, или страшна јава, у којој се у поправљеноме издању ређају старе српске несреће, које су претходиле косовској катастрофи?

Шта је ово и куд то води! Зар је у коловођа службене Србије, коју љубимо искреном братском љубављу, ишчезла свијест о српским националним интересима? Зар су у толикој мјери огрезли у партизанству и тако дубоко пали у политички делиријум, да више не осјећају српски, да више не мисле српском главом?

Избор једнога Црногорца за призренског митрополита за њих је тако крупан разлог, да због тога зажде кобну буктињу раздора. Долазак једнога врснога и спремнога сина ове земље на столицу призренског црквеног поглавара узбунио је теразиске Пјемонтезе и у њих угушио сваки српски осјећај и одузео им увиђавност, коју нарочито по тоњих година у општим српским питањима слабо показују.

Црна Гора се радује избору архимандрита дра. Гаврила Дожића за призренског митрополита. Црна Гора у томе ученоме духовnome лицу види најприје Србина. Црна Гора са радошћу поздравља избор само Србина за црквеног поглавара браће нам у рашко-призренској митрополији. Црна Гора је, полазећи са тога јединога исправнога српскога гледишта, веома срећна била, кад је на столицу призренскога митрополита гледала и једнога Србина Дионисија, и опет једнога Србина Нићифора. Црна Гора вазда високо држи заставу српске народне мисли, која не допушта подјелу Срба на „ваше“ и „наше“ и на протекцију истијех према покрајинама, у којима су рођени. Црна Гора, као српска држава, не прави међу Србима разлике. Сви су јој мисли,

сви драгоцјени, ма у којем српском крају били рођени, само ако су ваљани Срби, само ако су као Срби и људи на својем мјесту. Црна Гора у томе погледу иде путем својих традиција и родољубивим правцем својега Краља, који све добре Србе грли и прикупља колико год допуштају скромна средства његова и његове кршне земље.

Раде ли тако и данашњи службени представници братске Србије, кад мобилишу све адске силе да спријече устоличење новоизабраног митрополита Дожића, само зато, што је рођен у Црној Гори, само зато, што, тобоже, није Србијин кандидат? Може ли службена Србија са разлогом рећи, а да пред српским свијетом не поцрвени од стида, да њен кандидат за призренског митрополита није један Србин, један учени српски калуђер! Не одриче ли се она тијем српске националне мисли?

Теразиски творци југословенскога краљевства на папиру (који се одричу од Српства!) и у овој прилици не показаше политичку вредност и дипломатски такт. Државници, који због тако циљтава разлога на силу стварају у српском народу раздор и међу српским државама неслогу, не могу се, осим у иронији, назвати српским Пјемонтезима. Гје им је увиђавност, кад без велике нужде озлојеђавају према себи новоизабранога призренског митрополита, који је био чак њихов питомца? Гдје им је државничка мудрост, кад оглашавају Српству да Дожића не могу признати, јер је рођен у Црној Гори и јер није њихов кандидат? Не показују ли тијем да љуто мрзе све што је из Црне Горе, са којом лицемјерно веле да су у братству? Гдје им је напошљетку српско родољубље, кад акцијом противу Дожићева избора откривају туђину наше српске слабе стране и показују му пут, којим му ваља поћи, па да нас коначно раздвоји и поцијепи?

О, бједни теразиски Пјемонтези! Кобни сте и за Србију и за Српство, кад тако наопако радите.

Србију сте својим разорљивим радом, трзавицама и сталним скандалима унизили у очима цивилизованог свијета, а Српству одсуством памети и родољубља спремате удар за ударом.

Је ли вам мало вашара, што сте га начинили по Старој Србији и Маџедонији, те сад без икакве потребе стварате и питање призренског митрополита, да би сте тамошњи добри и поштени српски народ још више растровали и унеспокојили?

Унесите у Стару Србију партизанство, мјесто родољубља. Учите неослобођену браћу политици свађе

и раздора, мјесто србовању. Дијелите их на „ваше“ и „наше“, на котеријаше и некотеријаше, мјесто да их скупљате у један и исти српски табор, у једно и исто коло сложних Срба.

Гдје год сте ставили свој прст, свуда сте посијали раздор. Свуда вам је прва брига била да побуните дјецу противу родитеља, млађе противу старијих, учитеље противу свештеника, а свештенике противу владика. Биједно сте свршили само својом кривицом и са Дионисијем, и са Фирмилијаном, и са Нићифором, и са Вићентијем, па сад стварате бунт и противу Дожића, прије но што је узео у шаке управу призренске митрополије, прије но што је стигао да нешто уради. То је ваш систем: раздор, рушење, брљање народних дика, истицање нељуди, а стварање неприлика људима. Зато је, слободно се може рећи, и пропала сва ваша акција у Маџедонији. Зато вам је српски народ у Старој Србији и окренуо леђа, гледајући у вама рушитеље своје среће и мира. Зато је и дошла до потпунога слома целокупна ваша национална политика, која је у вашој неоправданој акцији противу Дожићева устоличења нашла свој ружни несрпски епилог.

Цетиње, 17. децембра

Наше јављају да је босански сабор по Божићу предложио утврђење и аустријској влади меморандум, у коме ће да тражи да се сабор да право учествовања у расплаћивању буџета за задничку војску, да вотира контингент регрута и дозвољава регрутације, као и да се досадашња војничка пошта претвори у грађанско надлежност и да се уклоне мјесто војног поглавара. У колико у овоме има истине, не знамо, али да су сви захтјеви умјерени, извјесно је.

Неки гласови у Аустрији доиђели су како је стање здравља Бесара Франца Јосифа јавно погоршало и како се налази у постољани. Како Бесар и иначе у пошљедне вријеме био често боловао и са здрављем не стоји баш најбоље, то је ова вјест изазвала велику сензацију, послје чега су пожурили службени кругови да све те вјести о Бесаровој болести сузбију, али залудно, јер се још и сад драм да је Бесар зло, јер се не виђа вјесте. Службено се тврди да је Бесар само мало навобно и да због рђавог времена не излази.

И опет изиђа у јавности, да су грофу Ерсталу изборили дану. То се доводи у везу с боравком аустријског дипломате Берхтолда у Петрограду, за кога веле да има мисију, да поради на добрим односима између Аустрије и Русије. Ако буде гроф Берхтолд у томе успео, кажу да ће он доћи на мјесто Ерстала, за кога у Русији неће ни да чују. Ово гласове потврђује и бечки лист „Цајтунг“.

И. Скупштина одобрила је израз владавине Јелени, која је удата у Русију. У мјесто доживотне годишње пензије од 60.000 динара, Скупштина је рјешила да јој се изда милион динара једном за свагда. Уз то је Скупштина рјешила да јој се изда и 400.000 динара на две спрете.

Овијех дана јављено је како су Турци и Арапи у Триполима имали успјехе и да су потуљили талијанску војску. Сад се исповједило да су те вјести измишљене, јер је утврђено, да су Талијани били побједници, а нарочито су одијели јаку побједу над непријатељем код Тобрука, гдје су Турци имали великијех губитака.

Као што се зна, руска војска је ушла у Персију да би прихорала персијску владу да испуњава своје обавезе. Поред силне дрехе коју су Персијанци поводом тога дали, вапијући за помоћ, на све стране, сад кукају да руска војска тамо чини над миром стовоштитвом спаво насиље, прирети и потрбуљујући све. Међутим од свега тога нема ништа, јер је и службено утврђено, да су они гласови тенденциозно измишљени.

Њемачка војска

— Мијење енглеског војног критичара —

У лондонском „Times-у“ изашао је ових дана низ чланака, које је написао његов врло уважени војни критичар о ъемачкој војсци, пошто је њетос присуствовао великим ъемачким и француским маневрима. Критика је врло неповољна по ъемачку војску.

Критичар вели, да ъемачки главни стојер придаје вишу важност театарности у „Kaiserpanzer-има“ него ли личној иницијативи. Све се на тим вјежбама одиграва тачно и одређено вријеме и то повећава спољни ефект, али се ъемачки главни стојер није њетос баш ничим истакао.

О ъемачкој пешадни вели „Тажсов“ критичар, да је без сумње добра и има пушку бољу од француске и енглеске, те је строго дисциплинирана. Али изгледа, да ъемачки војници немају срца, немају одушевљења. Његове су очи мртве, они се крећу више аутоматично. Код француских се војника напротив онаја, да им тече топла крв у жилама. Добила се утисак, да се ъемачки војници муштрају и вјежбају зато, што морају а не зато, што воле војничку службу. Пешадија је на маневрима слабо познавала терене, слабо се заштићавала, била је спора у кретању; излагала се непријатељској ватри, напредовала је по старинској методи, те као да није познавала опрезност модерног оружја.

Њемачка коњани — нише критичар — добро се вјежбала и показала врсне коње, али не одговара модерном духу, те не врши добро извидну службу.

Констатирајући, да су године 1870. Пруси побједили Французе у првом реду за то, што су имали добру артиљерију, тврди „Тажсов“ критичар, да је сада француска артиљерија далеко боља и вршња од ъемачке. Док се Њемачка одмарала на ловорикама, реорганизовала је Француска своју артиљерију. Док ъемачки топ испали три хита, француски испали пет или шест. Осим тога је ъемачка артиљерија инфериорнија од француске у саставу, у методи пуцања и т. д.

И у техничким четама надмањују Французи далеко Њемачку. Док Њемачка војска располаже једва са десет аеронауа и авиатичара средњег гласа, има француска војска преко стотину активних официра авиатичара а исто толико славних приватних авиатичара, који су резервни официри или војници. Осим тога има у Француској и много више војних зракоплова за управљање.

„Тажсов“ војни критичар, који је виши официр у енглеској војсци и познати војни стручњак, закључује, да је квалитативно француска војска боља од ъемачке. Док су се друге државе служиле Молткеовим теоријама, Њемачка је заостала. Ако је Њемачка један или два пута побједила Француску, извиде су француске чете на десетке победа над ъемачком војском.

У знаку питања

— Ситуација у Хрватској и Славонији —

Како су ових дана у Хрватској и Славонији извршени избори посланика, то је добро познато. Било је приватна, утицаја, агитације, па се чак није презало ни од недовољних средстава, али се на крају крајева све свело, да ни једна странка није одијела превату, а најмање владина странка. На тим изборима је бан Томашвић луто настрадао. Они су му доиђели сабор, с којим неће моћи радити јаман онако исто као и раније, због чега је управо и сабор распустио и нове изборе расписао.

Код таквог стања ствари сасвијем је разумљиво је што се сада врло много дискутује о државу бана Томашвића у политичкој ситуацији.

Али ма како све ово било, извјесно је, да се ни мало неће дојети свршити по бану Томашвића. И њега чека судбина његових претходника — да са бапеке столице одатри као што је на њу и сво, онако него као што је то задесило и Рауза и многе друге. Бан Томашвић брзо се понуларисао, а још

брже пао. Они који су га издигли, они ће му и доћи главе.

Бан Томашић ступио је у јавност за вријеме бакована садашњег председника угарске владе. Био је тада професор на загребачком свеучилишту. Као и сада, тако се и онда био упрегao у Буенова коза.

Кад је као министар за Хрватску изрекао у угарском сабору свој говор у прилог своје отаџбине, мало је ко повјеровао у његов патриотизам престо зато, јер је Буенов човек. Ни као писац књиге «Раста Continenta» није могао придобити народ. Није могао стећи онаква поштовања каква је уживао покојни др Шляверих, према је и овај слајао уз Буена. Тек онда, када је барон Павло Раух био на поласку из банских дворова, промијенило се јавно мишљење у прилог дра Томашића. Познати пант с већином сабора и његови договори у скупштини прокрчили су му пут к срцу народа. Од оно доба постао је политичар др Томашић хрватски родољуб. Његова увјерљива, да неће мислити, док не уклони све повреде пагоде, а не успије ли у том свом настојању, да ће оставити банску столицу и стати у редове бораца за права своје домовине, утицало је на народ тако, да је новог бана узвисио на друго мјесто хрватских нагодбених банава, то јест одмах иза Ивана Маузурића. Толико је народ држао до његовога хрватскога патриотизма.

Шта се касније догодило, свима нам је у памети. Данас је мишљење, да бан Томашић није ни сиретан политичар ни прави родољуб. Бар у очима хрватскога народа није последице пошљедних саборских избора.

Сад се опет о бану Томашићу разнеге којекакви гласови. Прије неки дан отпутовао је у Будим Пешту. Његови догазници разгласили су, да полази да извјести министра председника Буена о успјеху саборских избора. Његови људи знали су тобоже и то, да ће бан запријетити својом оставком. У то име поћи ће одмах у Беч да о хрватским односима извјести владара и да одмах да оставку. Тесар као уставни владар удеиће своју одлуку према споразуму с министром председником, те неће оставке пријети. У том су смислу најме долазили гласови из Будим-Пеште.

Но догодило се другаче. Опет се разнеге разни гласови и тешко је погодити, који је од њих истинит. Прва вијест, која је из Пеште дошла у Загреб, веди, да је бан у четвртак на ноћ отпутовао са својом прагњом право у Загреб. Министара-председника није могао извјестити о хрватским стварима, јер је овај био забављен другим пословима. Ова вијест неће бити посве истинита, јер др. Томашић није морао онако напрецац у Будим-Пешту путovati, да тек тамо сазна, може ли мађарски министар жртвовати неколико минута — хрватскому бану. То је бан могао у телефонским путем сазнати. Та оно

присно пријатељство није влада већ међа спопао.

Друге вијести — такође из Будим-Пеште — кажују, да је бан Томашић посетио министра председника. Али пошто овај има сада другога посла, доћи ће бан последице божићних празника опет у Будим-Пешту, да се с министром председником посавјетује. Ова вијест долази из службенога извора, па се види, да је лукаво састављена.

Бан Томашић најме био најбоље воље, кад је у Будим Пешту пошао. Веселији није био ни онда, кад се у Загреб вратио. Тако приповиједају они, који би то могли знати. Није ни чудо. Као овај јупак у народној pjesми, мора данас и бан Томашић завалити: «Ако у поље — Турци, ако у гору — вуци!» — Пигдје пријатеља!

Из свега тога, с обзиром на оно што је прије било, није тешко закључак извести: буди уз народ, немаш власти; буди уз Мађаре, немаш народ — зло и овако зло и онако!...

Срби у Новопазарском Санџаку

— Чаша жучи препуна се и Срби већ не знају гдје ће —

Сјенице, 10. децембра

Невољама Срба у Турској нема равне! Њих живе разаципу на крст и стављају на муке, које до бесвијести доводе...

И ако је у свима крајевима Новопазарског Санџака искључиво српски живаљ, ипак на цијелој тој просторији има врло мало — а у сјеничкој и новопазарској околини — скоро нимало Срба, који имају своје земље. Мјесто тога сва та маса нашег народа живи на земљи чији су сопственици муслимани, који су најобичније сопственици огромних имања, исподјелјиваних на много наполичарских, чивчичких, кућа.

Деценијама су Срби чивчије живјели на агинској земљи и обдјелавали је дајући сопственицима по четвртину годишњег приноса у природи; деценијама су српске породице живјеле на истој земљи и ага или бег никад није ни помишљао да их са ње отјера. А ако је то, што је било врло ријетко, и покушао, власти су се увијек стављале у одбрану Срба чивчија. На тај начин била је бар за турске прилике прилично гарантована сталност у односима сопственика према чивчијама па донекде и економска безбједност и будућност ових пошљедних.

Међутим данас свега тога нема више. Одмах послије прогласа уставна снажан дах младотурских тежњи за огоманификацијом Турске и ојачањем муслиманског елемента завлао је и ове наше крајеве. И тада су одједном, као по договору, и власти и сопственици земља ударили слојно на Србе чивчије да их упронасте до краја и да их раселе на све стране свијета. Дотле је била сасвијем обична ствар да су чивчичке породице покољенима живјеле на једној и истој земљи а од тих дана су Србима чивчијама и кућа и све имање на колима и нико од њих не зна гдје ће зимовати а гдје љеговати.

Безброј српских породица, за пошљедњих година, отјерано је са имања на

коме су им се још дједови родили и много од тих породица испропадало је зимус на дичи и међави проводећи живот под ведрим небом. Да би још успјешније извршиле расељавање Срба на чие се место доводе муслимани са разних страна, власти су у цијелом Новопазарском Санџаку издале наредбу — а то исто објавиле и преко телала — да сваки чивчија мора начинити са својим бегом или агом писмени уговор о земљи коју обдјелова.

Тенденција ове наредбе потпуно је јасна. До сада су чивчије напљедно оставале на земљи коју су радили, а овим новим уговорима предвиђа се само крајтак рок, двогодишњи или трогодишњи, послије кога сопственик земље нема више никакве обавезе према чивчији. Има већ много таквих уговора којима је рок истекао а Срби су одмах по томе истеку немилосрдно избачени са имања. Земљу, коју су они докле обдјелавали, власти откупују и дијеле муслиманима досељеницима или их насељавају као наполичаре.

Што је најстрашније, ми Срби немамо апсолутно никаквих средстава којима би се могли одбранити од ове пропасти и од тога да будемо отјерани са земље, која је у истини само наша.

Па ипак — живаљ је Србији! Он је и та искушења издржао, истини сломљен и проређен, али ипак трпи и ћути.

Сад су почели насилним путем да га истребљују, угарком, ножем и пушком.

Од тога ће се тешко моћи да спасе. Чаша жучи препуна се. Или ће му доћи главе или ће туђем здраљу намијенити.

Мисли

Ко се не умири ријечима, још мање ће се умирити батином.

И добра се дјела чине из личне користи.

И највеће чудноватости природне су.

Да теби не буде угодно, многи налазе угодно за себе.

Освој ми душу, па си ми освојио и тијело.

„Кога богови воле, тај умире млад“, исповиједао је Платарх, а сад веле: дај ми да живим, а последице како знаш.

Које је природа маћеха, није разлог да му је свијет оцух.

Валси

Мародерство турских официра

— Како Турци поступају са Талијанима. —

У самом почетку турско-талијанског рата у Триполису кроз цијелу европску штампу дубоко је одекнуло како Талијани са својим непријатељима не поступају човјечански, него их мршваре, што је ишло велико изненађење у цијелом образованом свијету. Талијани су културни народ и од памтивека стојали су на висини, те је сваког изненађивао тај глас о варварству њене војске. Истина, Талијани су ту клевету одбацили одлучно од себе и бранили су се, да их непријатељи оптужују само зато да би придобили симпатије за себе и да би се на рат, који се у Триполису води, другим очима гледало.

стичар, који је пошо на глави цијелу даску пецина. Сад се позивао број 66, а у мене је 3.499!

Ја сам основио једнога контролора цосве попилио, откривене главе и чедним гласом да покажем поштовање његовој капи.

— Господин контролор, ја имам број 3.499. Хоћу ли доскора моћи ући у који омнибус.

— Та да, панца, одрати контролор, између Ускреса и Духова — свакако ћете се повести!

Будући да је то изгледало као да збија самном шалу, држао сам за своју дужност, да му мало поласкам, па се одмах испричам:

— Ја нијесам нимало нестриљив, господине контролору, али имам један важан саставак!... Но то ништа не чини... ја ћу чекати... чекаћу.

Чекао сам дакле даље. Од часа па час растао је број, те је већ полавно цијели булевар и побочне улице. Већ су се догодили и несреће ушледе павале свијета. Прегажено је већ шест особа, а ни сам не знам, коликим су поломљене ноге и руке. Једна лекарна у сусједству бијаше пуна рањеника. Многи су се тужили, да су и пограбени, — допови им носидаше ланце и уре, повидаше повчанике и портмане-а. Безобразни младићи добавишаху госпођама у уха бесрамне ријечи. Пајзад запријети се у тој бури носова, а како и неће, кад је дувао ледени сјевер.

Ја се нијесам тужио на свијет, већ на друштво, које управља тим омнибусима, на

Али сад је очигледно утврђено варварство турских официра, који се у Триполису испољили као надозвратни мародери. То се најбоље води из извјештаја, што их страни дописници шаљу својим листовима са бојнога поља!

Ратни дописници, који својим очима видјеше измршварене љешеве талијанских војника и официра, гнушају се улоге, ко у су у овом случају играли турски официри. Дописник руског листа „Утро России“ пише: Турски официри, на челу са бившим турским војним агентом у Паризу мајором Фети-бејем, који се ките својом културношћу и великољепним француским изговором, не само да нијесу спријечили мучење берсаљера, које су Арани заробили, него су намјерно оставили несахрањена мртва тијела мученика, како би их Талијани временом могли видјети. Турски официри су заборавили не само на свој талим-либерализам, него и на основне законе чести и човјечности! Ријешили су, да унакажена тијела оставе на највидљивијем мјесту, јер је само ова освјета слава, за коју знају они, којима се хоће да освети!

Око 20 љешева нађено је у огради села, најближег утврђењу Хени. Трагови крви на бијелим зидовима кућа указују на то, да су рањенике разаципљали у виду крста пробијајући им руке и ноге гвозденим клиновима од једног палца дебљине и 10 палца дужине, какве клинине Арани употребљавају за цијепање палмових стабала! На распете талијанске војнике су онда пуцали појединачном палбом. Њешиви, јако надувени, били су сви у стану, које се не да описати. Сви зуби су им поизбјавили, одсјечене уши и носови, лице исјечено ударцима сабље, очи ископане дрвеним клинцима, у главу забодени гвоздени клинови, а цијело тијело изрешетано Маузеровим куршумима. На челу изрезани крстови и усунјани гвозђем ударени животи, кршени коже одерани с леђа и груди, пребијене руке и ноге, одсјечени прсти с руку, трбуси ножеви-ма распорени: то је незнатан дио оних мучена, за која важију на небо љешеве страдалника.

Сви страни дописници (посроге отишли су до утврђења Хени, да на позив талијанских официра фотографијама запечате и објавијете јавно мишљење Европе о том, како Турска, данас уставна држава, води рат по старом рецепту, што су јој га завјештали башибозуци.

И тако су сата Турци сасвијем демасковани!

Политичке вијести

Аустријски зајам.

Као што је познато, Аустрија намјерана да закључи зајам у Француској. Тај глас је веома дирнуо енглеску штампу, а да ни енглески политички кругови нијесу према томе равнодушни, то показује овај телеграм из Лондона:

Онђе се врло озбиљно схваћа и диспутира питање о зајму, што га Аустро-Угарска влада намјерана склапити у Француској. Енглески политички кругови не могу вјеровати, да би француска влада, која је из мароканског спора пазила часно и поједносно уз приношом Енглеске и Русије, могла одлучити да даде Аустро-Угарској средства за војвовање. То тим мање, што су

коње, кондуктере и кочијаше, рад којих страдају и толико пате слободни грађани француске републике, која својом влашћу узима у заштиту монопол ових досретних омнибуса.

И док сам тако размишљао о људској неправди, догодило се посве неки чудни и ријетки догађај. Готово ми је тешко говорити о њему.

Дојурно један омнибус, пуц, као што су и сви били. Одједанпут се прогурвао кроз свијет један младић и против више контролореве скочио на платформу, те се почео покривати.

— Пауцњено, комплетно! издерали се кондуктер, контролор, инспектор и кочијаш.

— Комплетно, препуњено! викали су и путници на империјалу, стиснутих на густо своје вишохране.

— Пуно, препуњено! узео викати и свијет, бојећи се, да младић не пострада.

— Не имате права, да се возите овдје горе. Сићите!

— Сићите! Сићите!...

— Доље с њим!... Пограбите га за ноге... за швију, за уха!...

И кондуктер се поче на империјалу, паложивши младићу, да сиће. Но тај се ни не макну, већ мирно рече:

— Не, ја нећу да сићем!... Што плта на вашем омнибусу? — Великом, првечим словима стеји љавне. Моншарне - Ботшиноле — зар не?

— На што је то с тиме у савезу?

— Опростити, али је то у уској свези с

ПОДЛИСТАК

БРОЈ 3.499

— Octave Mirbeau —

Прошао готово читави сат, што сам чекао на омнибусе на стајалишту Ботшиноле-Монпарнае у Булеварду. Имао сам веома важни пословни договор, да би свако закашњење могло бити за ме кобно и несретно, јер је сва моја измовина, коју сам стекао штедњом и маринм радом — стајала на коцки. Моја ми средства нијесу доушгала, да најмјам кочију, па све да сам и могао, ја је не бих најмао. Када помислим на то, да има толико лакодисањих људи, чак и отаца породица који плаћају кочију, гдје им је нијели Париз површен линијама омнибуса, онда не могу да створим особито повољнога суда о њиховим кућевним кријепостима...

Чекао сам дакле на омнибусе. Чекао сам на њ по свим прошвима, покорвајући се одредбама управе, настојећи да обуставим сву нестриљивост и да сакријем сваки израз своје србосе, која је у мени читави сат раста све јаче и јаче. Све сам се чудно, што републиканска цивилизација и толикогодашње свеопште изборно прво није извадило из мене то барбарство. Јест, морао сам се управо свизити, да не провали на мене управо јад, јер — судили о мени што вас вода — ја нијесам од оних играчки, питомих као јагње, ма да сам храбри изборник

и тачни француски порески обвезник каквим се наша Француска поноси.

Чекао сам дакле на омнибусе, а имао сам број 3.499, лијени број зар не? И ради тога — јер сам забио у главу, да ћу чекати — чекао сам, јер сам морао свој циљ у послу најкашње за два мјесца постићи. С уљачним прометом искусила су царска прометна друштва много, јер су била кадра једва три постотка превозити од онога, што је требало превоза. Опасило се и то, да су многе улице, кроз које се човек возио, или на стајалишту чекао, биле демолиране, поправљене и обнављене, ушледе чека је промет допамље зашпилао. Дакле, да су прв тим пословима увијек једни страдали, а други пуцали своје дубоке ценове. Тако се збиња свугдје у свијету.

Чекао сам дакле на омнибусе. Падала је густа и хладна киша, а вјетар је немиланце био у лице, доким су густе кање пробијале хаљине. Чекали смо у неонисивом блату. Сваких десет минута прошао је по који омнибусе, који бијаше крдаг. Кондуктери би стајали на платформама, кочијаш на своје мјесту, а контролори иза својих ограда. Сви су се ти људи смијали, кад су угледали велики број људи, гдје на бури и киши чека на њихов омнибусе. Кад смо хтјели у кола, чули смо само повик: «Пауцњено», па су се људи љутито повукли награв. Пала је која оштрија, али то није вриједно ни спомињати, јер су нам се кондуктери само злобно смијали.

На једном саће са једних кола неки посла-

привиле намјере Аустро-Угарске монархије посвећене, по великом концентриању чета на граници Новопазарског Санџака и Србије и по агитацији у Арбаџији и Маџелонији. Војни заповједници гуку се на помањкање војска, а градња дрвита морала се ушљед тога обуставити. Кад би Француска дала у петину Аустро-Угарској зајам учинила би тиме право ведрутарски акт према својим савезницима. Енглеској, Русији и Србији. По савезничеству из Берлина, мале немачке државе не одобравају велике трошкове за повољне пруске војске, па за то немачки политичари настоје, да са француским војним ајачају аустро-угарску војску.

Конференција у Шангају

Револуција у Кини ма како да је успјела, ипак је била оштра удар за саму државу. То су сад увидјели и вође револуције, које се спремају да у Шангају сазову конференцију, на којој ће се рјешавати о најбитнијим државним потребама како не би настао општи крах. Поводом тога јављају из Пекина, да врло распрострањени Ман-џу-бао доноси шљедете закључке за споразумну конференцију у Шангају:

1. Унутарња борба још је више ослабила Битај, ради тога конференција мора прије свега мислити о сачувању државних права и обезбјеђењу целокупности Битаја.

2. Финансијско стање Кинаја потпуно је уништено. Ради тога мора конференција паћи начин, како да се постигне контролна финансија од страних држава.

3. Конференција нека уреди одношај између централне владе и провинција, које су се прославице независне.

4. Нека се побрине за животна средства народа, који је сад пован и сву заруду изгубио ради поплава, веродилне и револуције.

Нови предједник Швајцарске

Федерална скупштина у Берну изабрала је федерални савјет (министарство) за нову трогодишњу периоду. Тако исто, назначила је за идучу годину новог предједника и потпредједника конференције. За предједника је назначила Луј Форер, који је заузимао те функције још године 1906. Рођен 1843. године у Цириху, по српским правима, добио је одмах за политичког поручника. Године 1868. и 1869. учествовао је у уставотворној скупштини свога кантона и изради устава из те године, који је још у важности у Цириху. У двадесет петој години изабран је за члана шириног великог савјета, гдје је остао чланом 30 година. Изабран године 1875. у народни савјет — законодавно тијело за цијелу Швајцарску — придружио се групи радикала демократа и играо велику улогу у развињу даљих догађаја. Године 1890—91. интервенисао је у корист тесарских револуционара и успео да их одбрани пред федералним судом у Цириху. Његово велико дело парламентарно био је закон о осигурању против болести и несрећних случајева, који је изласан у парламенту једнодушно с изазветом једног гласа, док је у народу прошао са 200.000 гласова већине. Прегрипниши ондје пораз, Форер даје оставку на своје мјесто и повлачи се из политике Али у години 1906. поново се враћа и по смрти тадањег предједника конфедерације, Хаузера, добија то угледно мјесто општим неувјереним народном представништвом. Својом јаким интелигентношћу Форер има пријатеља у свима политичким групама, али исто тако има и много непријатеља због своје круте отворености и неуложивости.

Кина уставна монархија

У Јокохоми се проносе вијести врло озбиљне, да су Јапан и Енглеска интервенисали у корист успостављања уставне монархије. Орган јапанске

тима. Ваш омнибус иде у Батигноде, а ја хоћу, да се возим опамо. Омнибус долази, па како да се не понем на њ... Пустите ви мене на миру!

— По кола су пренућена, камило једна.

— Што се то мене тиче? Ваше је право а тим сте се и обдесали уговором, да ће те свакога возити на сваке тачке означене линије. — Јесу ли ваша кола комплетна или пијреу, то није моја ствар. Уредите то како вас воља! Набавите десет тигућа кола ако је пузно, али ја хоћу, да ме возите опамо, куда је нил, мога пута. То је моје право! Ја се позивам на то и пећу да свијем!

— Тако, ти нећеш да сићеш! Запријети водкутер... Добро! То ћемо одмах видјети, праваче један!

— Ја се позивам само на своје право!... Ја мислим, да вас нијесам погодио... Чини се, што вас је воља!

— Добро, добро, ти ћеш одмах видјети, ти глупо свишле, пархисте један!

— Доле с њим! Доле с њим! Вањате га доле! Дерао се свијет.

Подупрт контролором инспектором и путничима на колима, као и са дванајест лапидара, који су се на вјку слегли, баши се водкутер на младића, који је у тили час сав раздеран, огребен и крвав пао на плоче као кама лака лонга.

Бурно одобравање загрмало је са свих страна на тај чин праведности и реда и пошто су путници онег заузели своја мјеста, одјурн омнибус даље својим путем као сли-

ваље износи петнајест најважнијих услова под којима би Кина добила ново име «Сједињених држава средњег царства», у којој би била два парламента, а пријето царски би био наслједан. Предједник новоствореног вјнеског парламента требао би да буде изабран на четири године. На претставке, које су учинили више представника великих сила Вутингфангу и Тавишанју, обећао је Вутингфанг у своме одговору, да ће чинити све што је могуће да испуни жеље представника сила. Мора се имати на уму, да се Кинези боре за своју слободу, грађанска права и правичну владу, и да би рђаво склопљен мир могао имати озбиљних послједица. Када би се појавила нова револуција била би гора него она сад. Зато је неопходно потребно, да се закључи мир на што чвршћој основи.

Енглеска за свјетски мир

Амерички адмирал Алфред Мев, који је познат са својих друштвених и политичких чланова, на писао је у «Сјентифик Америкену» један специјалан чланак о свјетској поморској политици и о важности пренасти на мору по свјетски морал. Адмирал је за своју тему узео материјала из историје као из најновијих догађаја. Нарочито је интересантно поново излагање о утицају енглеске флоте на напредовање цивилизације. Увијек је енглеска флота била та, која је чувала свјетски морал, јер су се увијек бојали њене тешке руке. С тога је потребно да на свијету буде једна прерваст на мору. Шта би да на мору владају неколико равних сила? Да ли би у свијету још постојао један крупан разлог, који одузима храброст дрским смутљивцима свјетског мира? Ваистину не. Свјетске слободе више не би било и мали народи би остали на милост и немилост славнијим завојевачима. Европа, цео свијет има да заблагодари за своју цивилизацију овој флоти, која му је за тако друго вријеме обезбједила мир.

Српство

Друштво Зора у Паризу. Срби, Хрвати и Словенци, студенти у Паризу, основали су друштво «Зору». Најважније тачке друштвеног циља су: лично и национално образовање својих чланова, заступање српских интереса на страни и осипвање српске читаонице у Паризу, свесрпских листова и часописа. Управа је конституисана овако: предједник: Ђовидар Пујић, правник, потпредједник: Слободан Јовановић, правник, секретар: Јарко Томашевић, правник, благајник: Драгиша Тодоровић, металничар, књижевник: Влада Мартиновић, правник, надзорни одбор: предједник Нико Перкић, докторант права, чланови: Ђоста Михајловић докторант медицине, Младен Берић, докторант филозофије, Истар Јовановић, докторант права, и Драг. Тирић, правник. За друштвене добротворе уписали су се: Њ. В. Краљевић, Борбе пријодај 120 перп, на име прве прве политичког друштва и Г. Др. Миленко Веселић, прилозила 100 пер, на име годишње помоћи друштву, на чему им ово јављајује своју дубоку захвалност.

Суленти у Србији. Суленти у Србији подијели су министру просвете меморандум, у коме изајљују, поред осталог, и протест што је у пројект закона о средњим школама увнесено неколико чланова, којима им се чини непрада. Исто тако у томе меморандуму осуђено је, веле, и држање професорског друштва, коме је замјерено што никад до сад млађе наставнике није заштићавало.

Словенство

Думини посланици пред судом. «Делс Телеграф» јавља из Петрограда да ће бити предани

ка социјалнога мира и поретка и побједничка потврда о владајућем правдољубљу... Ја сам одмах помислио, да је тај младић хтио пореметити хармониски мир наших републиканских власти, али и то, да он није Француз. С тога ме то није ни пажмаве зачулају.

Чекано сам подједнако на омнибус. — Заказани сат мога састанка давно је већ прошао. Могао сам се мирно одвести кући, тјам више, што је крива била све јача, те ме сквасила све до кости. Но из поштовања чекано сам даље, па и за то, да покажем, какво одобравам поступак насрјад бунтовног младића, странаца...

Видно сам гдје се људи заклањају у гошћине и крме. Видно сам, како затварају дућане, како гасе свијетљаче, затварају кафане... Видно сам најзад, како су цијетали бивали све рећи... Најзад је дошао и пошљедњи омнибус, комплетан као свак! —

Сад сам нетом одлучио, да се вратим кући.

И док сам пролазио тихим улицама, бијех задовољан данашњим даном, који је тако сјајно повједочло и одино побједу над јавним поретком, али сам подједно размислио о ријечима Георга Ауриола:

«Французи су заузели једну Бастиљу... то је могуће... Али да усвоје омнибусе Мадлен-Бастиље, то за цијело није могуће...»

— Ам, хм! Што је тај чољек мислио тиме?

суду 38 посланика у Думи, који су потписали једну интерпелацију на министра правде, којом су оптужили, дра Дубровина, познатог предједника реакционарног савеза руских људи да је припремио убиство думног члана Каранојева. Послије једне анкете утврђено је да је оптужба неоснована и интерпелација је одбачена. Сада су они посланици оптужени за клевету.

Руски посланик у Цариграду. Како «Рускоје Слово» из веома поуздана вјеза дознаје, истинити су гласови о скорашњем одступању рускога посланика у Цариграду Чарикова. Министар предједника Кокочев игра при том велику улогу. Он је приказао цару да је несавременим изнашањем дарданелскога питања тешко окрљило престиж Русије у иностранству.

Јаснаја Пољана народно добро. Будући да се обзиром на протест светог синода није могло имати грофа Јана Толстоја, Јаснаја Пољана, припасти држави, предложио је министар предједника, да држава купи Толстојево имање, па да га да на уживање удови Јана Толстоја. Тако ће Јаснаја Пољана ипак остати народно добро.

Кратке вијести

Велики везир о рату. Службено се из Цариграда изјављује, да велики везир са својом алузијом о склапању мира није хтио почети преговоре о миру, шта више изјављује се да је порта створила закључак, да се рат има повести до крајности, јер Турска неће никако дозволити да Триполис ни под фирмом суверенитета султанова пређе у талијанске руке.

Турски устав. Сви листови у Цариграду се баве есенгуалним променама у турском уставу. «Танин» се том згодом осврће на извјешће Кјамил-паше од год. 1908. кад је рекао, да би повратак главних и најрадикалних Младотурака повећао узрујаност међу турским народом. За то каже «Танин» да би се сада морале декретирати уставне мјере, да се могу одбити нови захтјеви, које би подигли Младотурци након свога повратка.

Енглези и Руси у Персији. «Рајгеров-Биро» јавља да су Енглези већ у Ензели-у, а Руси у Решту. У Решту је већ дошло до сукоба између Руса и Персијанаца. — Руси су за сада одгодили своје продирање на Техеран. До сада им је сигурна управа у Тевризу.

Демисија рускога министра. Ради размирица министра Кокочева и министра за трговину Димашева предаће овај своју демисију.

Шчегловиков одлази. Вијест, да одлази руски министар за правосудје Шчегловиков попраћа «Ријеч», да је он кривац свим драконским мјерама у земљи, паду угледа правде итд. Нашљедиће га сенатор Кристов.

Катастрофа «Либерте»-а. Пред изабраним судом у Тулоу је одржао главна расправа против заповједника фрегатног капетана и 2 поручника «Либерте»-а, који су били окривљени, да су проузроковали катастрофу тога брода. Расправа је довршена касно у ноћ и сви окривљени су ослобођени.

Мир у Китају. Већ два дана борави у Петрограду руски посланик из Пекина Коростовец, те је обавио неколико конференција са Сасоновом и кинеским послаником. Преговори се воде о 22 тачке, о којима зависи мир у Китају.

Истарски сабор. Код трићанског намјесништва воде се између талијанске већине и словенске мањине у истарском сабору преговори, да се омогући радна способност споменутог сабора. Словенски посланици захтијевају, да се и њихови говори уврсте у целини у стенографски записник, а не означе као досад једноставном примједбом: «парла славо». (говори словенски)

Чеси и аустриска влада. У службеној окружности младочешке странке наглашује се, да влади још није успјело предобити чешке странке, које неће ући ни у једну владину већину, док се не буде сасвим разјаснило питање о чешко-немачким споразумним преговорима и бечким језичним конференцијама. Чешке су странке сасвим независне, те ће поступати и у будуће како то буде изискивао интерес чешког народа.

Бугарска и Русија. Предједник бугарскога Собрања Др. Данев отпуговаће доскора у Петроград, да се информира о садашњој политици Русије у балканским питањима и да руској влади разјасни политику Бугарске.

Тајанствено убиство у Биограду. Овијех дана је на жељезничкој прузи између Биограда и Толчидера нађен убијен Милан Тирић, син пуковника Љ. Тирића. Он је био везан и сав израњанан. Ово убиство је изазвало велику сензацију. У први мах се држало да је самоубиство, али сада је преовладало мишљење, да је злочин по срједи. Истрага се води, а биоградски листови пренуци су сензација о томе.

Дневник

Нашљедников имендан. Предсједник Народне Скупштине г. Јован Пламенац послао је јуче, по овлашћењу исте. Његовом Краљу, Височанству Нашљеднику на Тополицу телеграфску честитку ове садржине:

«Поводом сјутрашњег имендана Вашег Краља. Височанства, Народном Представништвом радосно хита, да Вам поднесе топле честитке са најискренијим жељама за Ваше здравље, срећу и свако добро.

Народни посланици, прожети једнодушном оданошћу према Вашој узвишеној особи, виде у Вашем Краљу. Височанству будућег Краља миле нам Домовине, у којем ће по општем народном вјеровању бити настављен низ дивљева достојних дјела Вашег великога Родитеља и испуњене родољубиве наде, које Црна Гора везује за Вас, љубљенога Нашљедника Краљевскога Пријестола славнога Дома Петровића.

Живјело Ваше Краљу. Височанство!

Живио узвишени Краљевски Дом!»

Његово Краљу. Височанство Нашљедник послао је Народној Скупштини преко њена предсједника ову телеграфску захвалност:

Честитка, коју Ми о имендану јодносно родољубиво Народном Представништвом, особито је драга Мојем срцу, те Вас молим, Господине Предсједниче, да на исту го-сиди посланицима изјавите Моју срдачну захвалност са живим жељама, да им мудри рад буде илодан и крунисан усјјесима на добро и срећу Краља и Домовине.

Данило.

Г. Предсједник Нар. Скупштине прочитао је на данашњој скупштинској сједници Нашљедникову захвалност, којом су приликом народни посланици бурним усклицима поздравили Његово Краљу. Височанство.

Позориште у Новом Двору. И у срједу вече давана је позоришна представа у Новом Двору. Представљана је шаљива игра «Библиотекар». На представи су били Њихова Величанства Краљ и Краљица и сви чланови Краљевске Породице са члановима дипломатског кора, г. Душаном Греговићем, министром иностр. дјела, са неколико осталих наших великодостојника и дворским часништвом. Чланови Нар. Позоришта представљали су на опште задовољство присутних.

Био у лову. Његово Краљу. Височанство Књаз Петар био је у четвртак на Ријечи у лову праћен г. капетаном Петром Ломпаром и потпоручником Раком Ђурковићем, одакле се исто вече повратио на Цетиње са лијепим ловом: срндаћем и са двије бекаце.

Позориште. Како Н. Позориште своје представе даје четвртком у Двору Њихових Краљ. Височанства Књаз Нашљедника и Нашљеднице, то у Зетском Дому приређује представе само суботом и недјелом.

Нови турски посланик. Досадањи турски посланик на Цетињу г. Садредин беј смијењен је и на његово мјесто дошао је г. Алфред Рустем беј. Г. Садредин беј отпуговао је овијех дана са Цетиња и у његову част г. Душан Греговић, министар спољних послова, давао је опроштајну вечеру. Садредин беја прате са Цетиња једнодушне симпатије због његовог отмијеног држања, којима се и ми придружимо.

Н. Скупштина. Претрес предлога закона о државном буџету за идућу годину и завршног рачуна за 1910. г. отпочео је у Н. Скупштини у срједу послјије подне и трајао је све до синоћ до 8 сати у вече. Предлог буџета претресен је

и у начелу и у појединостима и синоћ је коначно усвојен. Дебата у начелу није дуго трајала, али се зато доста расправљало при претресу буџетског предлога у појединостима. Предлог буџета примљен је са незнатним измјенама. Прије тога био је прочитан извјештај одбора за молбе и жалбе и он је примљен последије краће дебате.

Законски предлози. Н. Скупштини су поднесени још и ови законски предлози: предлог закона о ванредном кредиту од 310.000 перпера у 1911. год. за подмирење ванредних државних пограничних потреба, предлог закона о ванредном кредиту од 30.000 перпера у 1911. год. за подмирење расхода око сузбијања колере, предлог закона о накнадним буџетским кредитима у 1911. год. утрошеним по разним партијама и предлог закона о ковању новца.

Експлоатација шума и руда. Г. барон Круф, чијем се топлом заузимању има да заблагодари за скоро остварење ове идеје, обавијестио је г. министра унутрашњих дјела о резултату свога, на томе пољу у Низоземској, предузетог рада. У том извјештају он вели да му је тамошњи финансиски синдикат, по проучењу поднесених му докумената, дао коначне инструкције за склапање уговора ради експлоатације шума у нашој земљи, као год и односно наставак припрема за експлоатацију руда. Синдикат је истовремено опуномоћио г. барона Круфа, да у очекивању склопљења тога уговора отпочне већ од сад радове за поправку и изградњу неколико путева, који су одвећ потребни за експлоатацију шума. Ради остварења свега овога намјерава г. барон Круф повратити се око Василева-дне на Цетиње како би завршио склапање сталног уговора, као и ради споразума са владом односно радова за путеве, које би требало одмах отпочети. Синдикат је увјерен, да ће ти радови, које намјерава отворити још у току ове зиме, бити најбољи доказ о озбиљности његовијех намјера, као и о искреној жељи, да допринесе земљи и народу користи у најширијим границама своје моћи, ушљед чега се нада и за у будуће добре расположењу и потпори владе, која му је и до сад поклањана. Ми можемо с наше стране примјетити само толико, да смо били о озбиљности намјера г. барона вазда увјерени. Поред тога извјештени смо из аутентичног извора, да се на челу овог синдиката налазе прве финансиске снаге холандешке, што нам јемчи и за успјех са финансиске стране. Досадањи покушаји разних личности о произвођењу пројеката у већему стилу разбијали су се и при њиховој најбољој вољи о једно — недостатак новца. Остварењу планова овог синдиката радовали бисмо се тим више, што би се овим начином пружила нашем народу добра прилика за зараду и тијем би само по себи нестало узрока, који наше раднике приморавују, да траже кору хљеба у туђему свијету.

Светосавска забава. Наставници и ученици државне гимназије на Цетињу приредиће о Св. Сави велику забаву у корист фонда за потпомагање сиромашних ученика. Судићи по припремама које се чине ова ће забава бити једна од најљепших. Имајући у виду сврху ове забаве, надамо се, да ће грађанство и овом приликом показати својом обилном посјетом колико му лежи на срцу наш подмладак и његово васпитање и образовање. Кад буде готов програм, изнијећемо га у цјелини.

Молба општинској управи. Из грађанства смо добили ову молбу упућену општинској управи: 18. о. м. општина вароши Цетиња издаваће на јавној лицитацији закуп говећег меса. С тога молимо општинску управу, да буде мало обзиривија коме ће уступити лиферицу говећег меса, јер није довољно, што ће неко дати за солад јевтиније, само да би на њега остала лицитација, а последије пати грађанство, јер довољно је било шиканирања. Више пута грађанство је морало купити за своје рођене паре, које на друго мјесто не би смјело ни да се коље, а кад се уложи протест, одговара се: узми ово, друго нећеш добити, и на крају мора да се узме оно што се даје, јер добро зна лиферант да се не може на друго мјесто добити. Такође молимо општинску управу да мало вишу пажњу обрати са својим санитетом на клање стоке и чистоту мјеста, гдје се коље и сијече за продају, како само грађанство не би правило примједбе, и долазило у сукоб са лиферантом. Надамо се, да ће надлежни о тој тако важној лиферици као што је снабдевање грађанства месом озбиљније водити рачуна и побринути се за благостање својих суграђана, како не би више било жалби. Мишљимо да ово неће остати код надлежних мртво слово на хартији.

Наредба о примању слуга. Управа општине примјетила је, да се не испуњавају законски прописи о примању и пријави слуга (најамника). Да се не би и у будуће неправилно поступало, овијем се обнављају раније издата правила: Лице, које желе ступити у најам гдје на Цетињу, треба претходно да се пријави у управи општине вароши Цетиња и да јој поднесе молбу са потребним исправама на основу чега ће му се дати *Најамничка Књижица*, у којој ће се претходно, на за по одређеном мјесту, забиљежити појединости о особи, уз сични опис, и све то овјерити општинским печатом; Нико у општини вароши Цетиња не смије најмити лице, док му ово не преда своју *Најамничку Књижицу* попуњену и овјерену на начин како је то горе речено; Најмилац мора посредно или непосредно пријавити општинској управи свог најамника *најдаље за 5 дана* од како је код њега ступио у службу, којом ће се приликом у *Најамничкој Књижици* потврдити начин *погодбе о најму* и избјегао евентуални спор; Најмилац је дужан чувати *Најам-*

ничку Књижицу и при отпуштању из службе мора у њој (на за то одређеном мјесту) забиљежити дан иступања, рад и владаће најамниково, на тај отпуст саопштити општинској управи ради потврде онога што је у књижици забиљежено. *Док се ова потврда иступања из службе не учини, најмилац не смије најамника-цу отпустити, нити најамника-ца свога најмиоца оставити, јер ће у противном странка која се у овоме буде огријешила искусити казну;* Кад најамник-ца иступи из службе најдаље за 5 дана мора наћи за себе занимање или оставити Цетиње, а најмиоц је дужан свакад — на захтјев општинских органа — показати *Књижицу* свог најамника-це; *За Књижицу се општини плаћа 1 (један) перпер, а за сваку потврду у њој такођер по перпер;* Ко је од грађана вароши Цетиња ма из каквог узрока држао до сад најамника-це без *Најамничких Књижица*, треба да ове за њих набави најдаље до 1. јануара 1912. године, иначе ће се казнити према тач. б. чл. 15. Правилника варошких општина (то јест први пут са 4 перпера глобе у корист општинске касе).

Брашно на продају. Под надзором управе цетињске општине продаваће се неколико квинтала бијелог брашна (сите) са цијеном од 16 пара по килограму за готов новац. То брашно не смије се употребљавати за људску храну *већ искључиво за стоку*, јер би иначе преступник био кажњен. Ко жели купити, нека се управи општине пријави писменом молбом, означив колико тражи с напоменом, да се не може на мање продати од 50 килограма.

Поуке и савјети

Да очистиш златне оквире. Златне оквире можеш најбоље очистити, кад зачистиш комад прикладан у чист шпиритус, или ацетат-раствор, на тиме утреш упрлана мјеста. Ово се разумије за оквире с правом позлатом.

Кукуруз у мјесто кафе. У средњој и северној Немачкој употребљавају многе грађанске породице кукуруз у мјесто кафе. Они кукуруз као и каву прже, туцају или мелу и с нешто мало кафе мјешају и увјеравају, да је то не само добро, пријатно и здраво пиће, нарочито за дјecu, него је и много боље и пријатније од прженог чема или ражи.

Позориште

Глумци и критичари. Примadona позоришта у Черновицу, по имену Дорсеј, и њен колега Херлинг напали су сада у четвртак последије подне у кафани уредника Вебера, који је о њима написао неповољну критику. Уредник Шварц похита у помоћ својем другу, но раснаљена деца Таливина навалише и на њега. Публика у кафани држала је страну новинарима. Клуб черновицких новинара је ријешно, да ће све догле бојкотовати позориште, док нападнути новинари не добију задовољштинау.

Биљежник

— У Бостону (Сјев. Америка) одржаће се у септембру наредне године међународни трговачки конгрес, на којему ће бити заступљене све трговачке коморе цијелога свијета.

У Бечком парламенту оввијех дана су посланици словенске странке представили предлог, да би се на странце у Аустрији ударила нека врста пореза.

Саопштења

Изјаве

Ради спокојства и мога и мојих личних пријатеља и ради угледа моје радње а поводом пронесених вијести о неком просутом вину, сматрам за дужност овим путем саопштити шљедече:

Прне мјесец дана погодно сам са Мелком Кикановићем из Копавала, једну бачву прног вина отприлике око 350 литара, но са условом, да то вино буде чисто и природно. Кад је ово вино из Котора стигло, ја сам, у смислу наше погодбе и иначе ради сигурности мојих поштовањих потрошача, *одмах дао споменуто вино не анализу*, оvd. краљевској државној Хемиској Лабораторији, која је по извршеној анализи нашла да споменуто вино није чисто, но да у њему има штетних састојака. Кад ме је Краљ. Лабораторија извјестила о стању, речено ми је да вино није за употребу и *изражана ми је захвалност од надлежних што сам тако поступио*. Последије овог саопштења, ја сам одмах вано заједно са бачвом вратио оvd. царинарници и трагао за пошљаоца, а од њега нијесам ниједан грам утрошио нити бих то икад учинио, јер ја у мојој радњи по обичају не уносим пића за која у напреду не стекнем позитивно увјерење да су чиста и природна. Ово вино од Кикановића нијесам плаћао, па чак ни царину за исто дао, пошто је наш услов таки: *„Чисто пиће — готове паре“*. Није, дакле, из моје радње вино протрето, како то неки из пакости или небавијештености пронесе, него је просуто вино из радње Кикановића, које је на мој захтјев и моју молбу прегледано.

Цетиње 16. децембра 1911. год.

Споштовањем:

Блажо Братишевић

Вино, које је 15. овог мјесеца по наредби Општинске Управе просуто јавно на оvd. пазару добио сам из Вуксана Прелевића из Подгориче, те сам га пријед употребе поднио на анализу хемиском лабораторијуму одељења народне привреде и купи сам га под погодбом ако буде природно и без икакве примјесе.

Да је ово овако, свједочи акт одељења Народне Привреде 1. децембра 1911. год. број 4118., по којему се види да је вино било бојадисано анализом бојом и да је купљено у поменутог Прелевића. Ову изјаву дајем ради мојих муштерија, који су вазда носили из мене најбољу врсту вина, којег и данас имам довољно у мојој радњи, осим онога из Прелевића, у што сам и ја сумњао.

Цетиње, 17. 1911. год.

Ристо С. Иванишевић, трговац.

Разно

10 највећих живих мужева на свијету. „Strand Magazine“ упутио је раније енглеске политичаре и умјетнике и француске усењаче, да му наведу 15 мужева садашњости, које она сматрају најзначајнијим личностима нашег доба. Они се одазваше том позиви и одговорили, да сматрају ове личности највећим мужевима садашњости: Едисона, Кинланта, Руссела, Марони-а, Ластера, Шамберлена, Роберте-а, Вилема II и Мечникова. Гледи десетого по реду мњења се разликује, по највише гласова добили су Росебери, Тито и Киченер. Неколико гласова добили су још Хекел и Ерлик.

Двије собе с улице, меблорана, с електричним осветљењем издају се од 1. јануара. Упитати у уредништву. Р. 16. бр. 43. 13

ЦЕНТРАЛА:
ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА:
ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пираног дрва: дасака, мурала, јеловог, пињевог, храстовог, буковог, сировог и куханог. Паркета букова и храстова.

Греда тесаних сваке димензије. Горивог дрва и енглешног каменог угљена.

П. бр. 39.

Све уз врло умјерене дневне цијене.